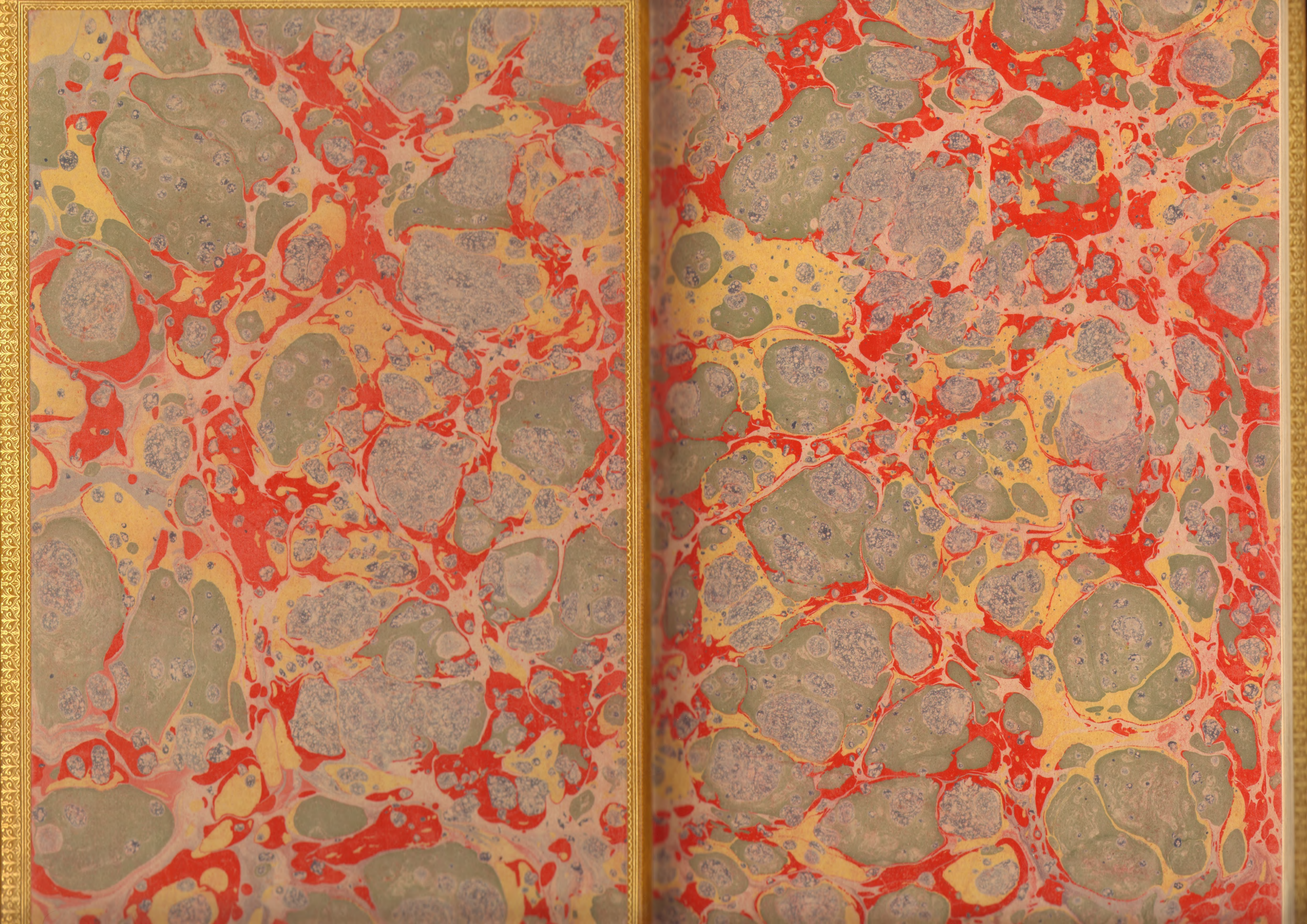

RMK. I.

441/a

T-HK.

~~1. 668.~~

T-HK.

I. 441/a

RMK. I. 441a.

1. péld.

(A rongált művegrészek kicserélésével ki lehet egészíteni.)

R E R V M IN TRANSSYLVANIA

ANNO DOMINI

1 6 1 3.

Toto Mense Octobri

GESTARVM

Ordo & Series.

NEC NON ARTICVLI TRIVM
NATIONVM EIVSDEM REGNI
TRANSSYLVANIAE.

In quibus omnibus, mutationis huius, Causa & effectus, Christiano
orbi, ob oculos ponitur,

AC ELECTIO ILLVS-
TRISSIMI DOMINI GABRIELIS
BETHLEN, DEI GRATIA IN PRIN-
CIPEM TRANSSYLVANIAE PARTI-
VMQVE REGNI HVNGARIAE DOMINVM, ET
SICVLORVM COMITEM ETC: ELECTI.

Inauguratio item; additis omnibus conditionibus, laudatissimæ
regni administrationis, descripta habetur.

Par denique literarum, Varadino

in Transylvaniam missarum, quibus primum omnium de in-
felicissima morte Serenissimi Principis Gabrielis Bathori, tres
regni Nationes, in generali congregatione in Civitate Claudio-
politana, certiores factæ sunt, subsequitur.

EX PERMISSV ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS &c. &c.
Ibidem Typis Helthanis impressa.

EPIGRAMMA

In tam repentinam regni huius mutationem.

Scilicet ut liqveat Regnum virtute parari,
Sceptra nec incertis calibus ista regi,
Exemplo nobis subita hæc mutatio rerum,
Pluribus insignis cladibus, esse potest.
Solus in excelsis, toti qui præsidet orbi,
Imperij, Princeps, datq; negatq; vices.
Non hominum arbitrijs, nec inani sorte creatur,
Qui populo tribuat iura ferenda suo,
Elector DEVS est, & mentibus insidet ipsis,
Auspicijs ducens pectora nostra suis.
Deijcit indignos, evertit honore superbos;
Virtutum in puro pectore quarit opes.
Sæpe tamen lapsis incurrit sensibus error,
Vt pravum populum duxq; oq; pravus agat:
Qui postquam rerum laxas accepit habenas,
Facta, nimis, punit per scelerata, scelus.
Verum ubi pœna modum, vitijq; excesserit ardor;
Rumpitur, & pœnam criminis ipse subit.
Regia Bathoridum quis non insignia novit?
Quæ tamen asiduis plena fuere malis.
Quem Michâel, quem Baltha fremens, Mosisq; tumultus,
Quem gravis externi militis ira latet.
Unica spes regni, nostræ & lux unica gentis
Boczkaides, patriæ caperat esse parens:
Exinctumq; decus generisq; insignia nostri
Erigere, & lapsum restituisse iubar.
Quo decus imperij rursus moriente revulsus est,
Et subijt varias gloria nostra vices.
Nam Stygij rabies, & vis scelerata tyranni
Invidit nostro commodaranta solo.
Nunc ergo Gabriel, per plurima vulnera, vitam
Bathoreus miserè finit ille suam.
Et per quos nostris dominari cæperat oris,
Ipforum sensit nunc tamen ecce manus.
Attuam GABRIEL BETHLEN, mitissime PRINCEPS,
Imperij teneas sceptra beata tui.
Iusticia solum, mores virtutibus orna,
Fulgeat ut toto nomen in orbe tuum,
Te foveat gremio, & gratis Concordia pennis;
Candida pax terras incolat ipsa tuas.
Dumq; cupis sanctas iuxta procedere leges,
Sis patrij Princeps, sis Pater ipse soli.

DISTICHON CONTINENS ANNVM.

O Ctober paCeM LethaLi oppreserat Igni,
At nVnC paClis lter gratior ILLe petlt.

Scriptum à Ioanne M. Varfolcio Juniore, Collab. Vng. Scholæ
veteris arcis, Civitatis Claudiopolitane Transylvanorum.

ERDELY ORSZAGNAK Buczuzo Levele.

Serenissimo Principi, Domino Gabrieli Bathori, de
Somlyo &c. Domino nobis observandissimo &c.

Serenissime Princeps, & Domine nobis observandissime.

Servitiorum nostrorum commodam debitamq; commendationem.

AZ mi segeny meg romlot, és ennyi veszedelmekben be boritattot, ha-
zanknak bekésséges meg maradasára való, jó bándekkel,
aldgya es latogassa Isten felsegedet.

AKartuk volna bizonyára sivünk serent, eddeg nekünk kegyelmes Vrüök
és Feiedelmünk, ha ez mostani irasunkra és czelekedetünkre, se ez üdönök
magával való terhes és változhatatlan állapotja, se az hatalmas gyözhe-
tetlen Czásárnak erőakkal és hazanknak hallatlan iszonyu romlással va-
ló ketelenítése, és az Felseged eddeg köztünk való maga vifelele miat
okot nem adot volna, holot mijs ezekre az keferues és siralommal tellyes
napokra nem jutuan, ennyi tüzet langjat, edes hazanknak és nagyob resze-
nek porra hamua letelet és sok ezer lelkeknek örök rablagra vitelet, si-
vünk lakadással nem neztük volna, melyre valaki okot adot, ő magok
az kik azt czelekedtek az ő hatalmas Feiedelmek Czásárok paranczolat-
tyabol, az Wt Istennek melto büntetefet kerik feiekre, de az mit az üdök
magokkal hoztanak, mi arrol nem tehetünk, és az hatalmas gyözhe-
tetlen Czásárnak eles fegyvere, és kemény paranczolatja ellen, semmikepen
tonab nem rugodozhatuan, mostani sernyü veszedelméből, nem külö-
ben, mint az Tenger habyajban sinton el borulo háiot ki ragadjuk és meg-
babadiczuk, ketelenítettünk az Felseged semeljetül el lakadnunk, és ed-
dig köztünk való Feiedelmsegetől örökben buczut vennünk, kire ha lel-
ki ismeretünkre saluan, mellj igen melto okokat attunk Felsegeddel
egyetemben egész Országul, noha az mi semünkben való gerendat hatra-
hagyuan, az mas semeben való salkat haragotnunk nem illik. De nem
gondoluan sem az Istennek sok intő és retentő czapasual kik raitunk for-
ganak, egy nehanj renden való Saska jarasok, sörniü áruizek, hallatlan kö-
esök, sem penig az embereknek, vilagbiro Czásároknak jo intesuel fe-
niegetesivel, az jo és bodog állapotot, nem Isten aldasanak hanem csak
prædanak és ragadomannak alitvan, ezt hoszra az magunk sfofogadatlan
vakmerőségünk, kiből hogy Felsegeddel egyetemben, ki nem tuttunk terti,
az Istének türelet és sok varasat, most immar kélsön sulljos ostorat raitunk
latuan, Felsegeddel együt sirattjuk. Iolletet Felseged felől bizony azt so-
moru sivel halljuk, hogy illien iszonyu romlasat segeny hazanknak, mostis

mint ha örüendézne raita, csak tantzal és vig lákafokkal mulattya. Noha pedig eddeg Felsegedet úgy mint Feiedelmünkhöz való kötelese-
günket, csak az is meltan fel szabadítottta, hogy semmi rendeket ez egész
Országban, régi szabadágaban, törvényeben meg nem tartvan, sőt abban,
nekünk adot hűt ellen sokkeppen meg rontvan és haboritvan, az fomsbed
országokkal való czendes bekelseges állapotunkat fel haboritvan, az mi na-
gyob az hatalmas győzhetetlen Czašart, mind több keresztien Feiedelmeket,
bosszúsággal bídalommal illetven, meg maradasunkert, nem hogy Feiedel-
mi kegyelmességgel viselt volna gondot, de elküvéssel mondotta, hogy
csak viselt papuczat sem adna ereitünk. Annak utanna sem tanaczinak,
se országul mi nekünk, intesünket, esedezesre való keresünket, az Feieruari
Taborban meg nem fogadvan, egy gonosf semeljnek kedveiert, országul
ellenünk, az egész Nemesség ellen, titkos és artalmas vegezési voltak, min-
dyaiunknak le vagatására. Annak felette az Colosvar mellet való Tabor-
bol, estve setitbe való indulásakor, Sebes Vara fele mutatuan utat, országul
izene, hogy csak Sebesvaraig keferjük Felsegedet, az után szabadon ki ki
mind gondot viselhet magára, és hitünket is fel szabadította. Az alat pedig
maga kalaufi által, az seregeket más bolygo utakra, sűrű Erdőkre tevel-
jeztven, kiknek az einek setetsege miat ketelen esek vezet, Felseged az kik-
kel akarta más utra szakadot, és vált tőlünk, Almas és Somlío fele, és így
maga hadgyot el olljan veszedelmes állapotunkban bennünket. Harma-
dik és fő oka pedig hogy ennek az mi segény hazának meg marada-
sat, mostan csak az hatalmas győzhetetlen Czašar oltalma és hűsege alat
esmerjük, kitől valaki el akar bennünket szakítani, annak mi hűsege re kö-
telesek nem tartjuk magunkat. Lattjuk pedig hogy Felseged mostis igen
nyiluan ő hatalmasága ellen akar igyekezni, ki miat hazának meg ma-
radot rebeis ketseg nélkül semmive lenne. Azert ez okonis ketelenek va-
gyunk Felsegedtől való el szakadásra. Mely nyiluan való nagy idegensegele-
gyen pedig az hatalmas győzhetetlen Czašarnak az Felseged Feiedelmessé-
gehez, ez leuelünkben includalt Zerdar Zkender Pálsanak leueleből Fel-
seged meg ertheti, ki ellen hogy nekünk tovább való tufakodásunk és vara-
kozásunk lehessen, ennyi hadaknak raitunk való sörnyű pusztítása, és utol-
so veszedelemtől való felelmünk nem szenved. Mi azert Felsegedtől egész
országul (holot az major pars mind ennyi haboruságok közöttis conflual-
van egyút vagyon) és Felseged eddeg való feiedelmességetől ma örök bu-
czut veven, akarok ertefere adni Felsegednek, hogy eddeg Felsegedhez mu-
ratot hűségünkkel, melyet utolsó romlásunkig erdeme feletis mutattunk Fel-
segedhez meg elegendven, sőt arra mindenkor melto tekinteti leven, ez
napfagtól fogva Erdelyhez, és Erdelyhez tartozó birodalomhoz, semmi
julsat ne prætendalya, és raita ne kapdosson, hanem tellyességgel immu-
nis legyen tőlle, maga allapattýara viselyen más gondot. Ez mellet bère-
tettel intven és kerven Fgédet, minket az mint eddeg sokta volt, az sok is-
nyu gyalazatos bítkokkal ne illesen és ne terhellyen, mert bizony azt sem
Isten

Isten, sem ez világ előtt nem erdemlyük, holot már minekünkis szabados
mezőnk leven, arra volna materiánk, pennánk, papirosunkis, hogy azt
magunkról igazan el vethetnők, és ha eddeg keresztien Attyankfiat, edes
Neműetünk romlalat nem neűtük volna, az kik között Fgéd forog, az
hatalmas Czašar keű hadait, magunkról könnyen másua igazithattuk vol-
na, de tekintven az Istennek paranczolatýat elsőben, Principi populi tui
non maledices. Es az Aristophanes mondását; hogy bítkokkal és gyalá-
zatos sokkal versengeni, nem vitezlő férfiakhoz, hanem asszonyallatokhoz
illik. Affele dolgokkal Felsegedet (ha ez után okot rea nem ad) nem ter-
hellyük, sőt tanaczul adnok, Isten előtt magát meg alazvan és meg ismervén,
ebbeli bèrenczeiet bènvedgye czendelsen, maganal hatalmasbal, vgy mint
az hatalmas győzhetetlen Czašarral ne igyekezzek veselkedni és ennelistób
nagyob romlásokra, országok veszedelmere okot adni. Lam sokak az feie-
delemseget szabad akarattýok bèrent letöttek, és el hattak, mint Diocletia-
nus Czašar egy kertheti való kedveiert, Carolus Magnus és Carolus Qvin-
tus, Calastromba való eletre attak magokat. Bathori Sigmond is az Felse-
ged Battia, egy renden szabad akarattia bèrent hatta vala el, soha nem volt
semerem senkinek is az Emberek között az udőnek és az bèrenczenek kete-
lensegenek engedni. Tarcza meg az Vr Isten Felsegedet jó egűségben.

Datum Claudiopoli in publica statuum & ordinum Trium Nationum
Regni Transylvaniae Congregatione, die 21. Octobris. Anno Do-
mini 1613.

Ejusdem Serenitatis Vestrae

Servitores paratissimi &
pro tempore benevoli

Vniversitas Statuum & Ordi-
num Trium Nationum Regni
TRANSYLVANIAE.

In

EPIGRAMMA

In tam repentinam regni huius mutationem.

Scilicet ut liqveat Regnum virtute parari,
Sceptra nec incertis calibus ista regi,
Exemplo nobis subita hæc mutatio rerum,
Pluribus insignis cladibus, esse potest.
Solutus in excelsis, totus qui præsidet orbi,
Imperij, Princeps, datq; negatq; vices.
Non hominum arbitrij, nec inani sorte creatur,
Qui populo tribuat iura ferenda suo,
Electus DEVS est, & mentibus insidet ipsis,
Auspicijs ducens pectora nostra suis.
Deijcit indignos, evertit honore superbos;
Virtutum in puro pectore quarit opes.
Sæpe tamen lapsis incurrit sensibus error,
Ut pravum populum duxq; prævus agat:
Qui postquam rerum laxas accepit habenas,
Facta, nimis, punit per scelerata, scelus.
Verum ubi poena modum, vitijq; excesserit ardor;
Rumpitur, & poenam criminis ipse subit.
Regia Bathoridum quis non insignia novit?
Quæ tamen assiduis plena fuere malis.
Quem Michæel, quem Balthasremens, Mosiscq; tumultus,
Quem gravis externi militis ira latet?
Unica spes regni, nostræ & lux unica gentis
Boczkaides, patriæ caperat esse parens:
Extinctumq; decus generisq; insignia nostri
Erigere, & lapsum restituisse iubar.
Quo decus imperij rursus moriente revulsus est,
Et subijt varias gloria nostra vices.
Nam Stygij rabies, & vis scelerata tyranni
Invidit nostro commodam tanta solo.
Nunc ergo Gabriel, per plurima vulnera, vitam
Bathoreus miserè finij ille suam.
Et per quos nostris dominari caperat oris,
Ipsum sensit nunc tamen ecce manus.
Attuam GABRIEL BETHLEN, mitissime PRINCEPS,
Imperij teneas sceptra beata tui.
Iusticia solium, mores virtutibus orna,
Fulgeat ut toto nomen in orbe tuum,
Te foveat gremio, & gratis Concordia pennis;
Candida pax terras incolat ipsa tuas.
Dumq; cupis sanctas iuxta procedere leges,
Sis patrij Princeps, sis Pater ipse soli.

DISTICHON CONTINENS ANNUM.

O Crober paCeM LethaLI oppresserat Igni,
At nVnC paCis iter gratior ILLe peti.

Scriptum à Ioanne M. Varfolcio Juniore, Collab. Vng. Scholæ
veteris arcis, Civitatis Claudiopolitane Transylvanorum.

ERDELY ORSZAGNAK Buczuzo Levele.

Serenissimo Principi, Domino Gabrieli Bathori, de
Somlyo &c. Domino nobis observandissimo &c.

Serenissime Princeps, & Domine nobis observandissime.
Servitiorum nostrorum commodam debitamq; commendationem.

AZ mi segeny meg romlot, és ennyi veszedelmekben be boritattot, ha-
zanknak bekésséges meg maradasára való, jó fiandekkel,
aldgya es latogassa Isten felsegedet.

A Kartuk volna bizonyára fivünk szerent, eddeg nekünk kegyelmes Vrü-
k és Feiedelmünk, ha ez mostani irasunkra és czelekedetünkre, se ez üdön-
ek magaval való terhes és változhatatlan allapattya, se az hatalmas gyözhe-
tetlen Czaárnak erőfakkal és hazanknak hallatlan iszonyu romlataual va-
lo ketelenítése, és az Felseged eddeg köztünk való maga vifelete miat
okot nem adot volna, holot mijs ezekre az keferues és siralommal tellyes
napokra nem jutuan, ennyi tűzet langjat, edes hazanknak és nagyob rebe-
nek porra hamua leteleit és sok ezer lelkeknek örök rablagra vitelet, fi-
vünk lakadasával nem neştük volna, melyre valaki okot adot, ő magok
az kik azt czelekedtek az ő hatalmas Feiedelmek Czaárok paranczolat-
tyabol, az Wt Istennek melto bünteteket kerik feikre, de az mit az üdök
magokkal hoztanak, mi arrol nem tehetünk, és az hatalmas gyözhe-
tetlen Czaárnak eles fegyvere, és kemény paranczolatja ellen, semmikepen
toub nem rugodozhatuan, mostani sernyü veszedelméből, nem külö-
ben, mint az Tenger habjában sinton el borulo háiot ki ragadjuk és meg
sabadiczuk, ketelenítettünk az Felseged semeljetül el lakadnunk, és ed-
dig köztünk való Feiedelmsegetől örökben buczut vennünk, kire ha lel-
ki ismeretünkre saluan, mellj igen melto okokat attunk Felsegeddel
egyetemben egész Országul, noha az mi semünkben való gerendat hatra
hagyuan, az mas semében való falkat haragotnunk nem illik. De nem
gondoluan sem az Istennek sok intő és retentő czapafual kik raitunk for-
ganak, egy nehanj renden való Saska jarafok, sörniü áruizek, hallatlan kö-
elők, sem penig az embereknek, vilagbiro Czaárokknak jo intesuel fe-
niegetesivel, az jo és bodog allapatot, nem Isten aldasanak hanem csak
prædanak és ragadomannak alitvan, ezt hosta az magunk sfofogadatlan
vakmerőségünk, kiből hogy Felsegeddegyetemben, ki nem tuttunk terti,
az Istének türefet és sok varafat, most immar kelsön sulljos ostorat raitunk
latuan, Felsegeddel együt sirattjuk. Iolletet Felseged felől bizony azt fo-
moru sivel halljuk, hogy illien iszonyu romlasat segeny hazanknak, mostis

mint ha öruendezne raita, csak tantzal és vig lákasokkal mulattya. Noha pedig eddig Felsegedet úgy mint Feiedelmünkhez való kötelese-
günket, csak az is méltan fel szabadította, hogy semmi rendeket ez egész
Országban, régi szabadágában, törvényében meg nem tartván, sőt abban,
nekünk adot hűt ellen sokkeppen meg rontván és haborítván, az fön-
sorágokkal való czendes bekésséges állapotunkat fel haborítván, az mi na-
gyobb az hatalmas győzhetetlen Czaár, mind több keresztien Feiedelmeket,
bőbűfaggal bídalommal illetven, meg maradasunkert, nem hogy Feiedel-
mi kegyelmességgel viselt volna gondot, de elküvéssel mondotta, hogy
csak viselt papuczat sem adna ereitünk. Annak utanna sem tanácsinak,
se országul mi nekünk, intetünket, esedezesre való keresitünket, az Feie-
ruari Taborban meg nem fogadván, egy gonosf szemelnek kedveiert, országul
ellenünk, az egész Nemesség ellen, titkos és artalmas vegezési voltak, min-
dyaunknak le vagatására. Annak felette az Colosvar mellet való Tabor-
ból, estve setitbe való indulásakor, Sebes Vara fele mutatván utat, országul
izene, hogy csak Sebesvaraig keferjük Felsegedet, az után szabadon ki ki
mind gondot viselhet magára, és hitünket is fel szabadította. Az alat pedig
maga kalaufi által, az seregeket más bolygó utakra, sűrű Erdőkre tevel-
jeztven, kiknek az einek setetsege miatt ketelen esek vezet, Felseged az kik-
kel akarta más utra szakadot, és vált tollunk, Almas és Somlio fele, és így
maga hadgyot el olljan veszedelmes állapotunkban bennünket. Harma-
dik és fő oka pedig hogy ennek az mi segény hazánkunk megh marada-
sat, mostan csak az hatalmas győzhetetlen Czaár oltalma és hűsege alat
esmerjük, kitől valaki el akar bennünket szakítani, annak mi hűsege-
re kö-
telesek nem tartjuk magunkat. Lattjuk pedig hogy Felseged mostis igen
nyiluan ő hatalmasága ellen akar igyekezni, ki miatt hazánkunk meg ma-
radot rebeis ketseg nélkül semmive lenne. Azert ez okonis ketelenek va-
gyunk Felsegedtől való el szakadásra. Mely nyiluan való nagy idegensegele-
gyen pedig az hatalmas győzhetetlen Czaárnak az Felseged Feiedelmse-
gehez, ez leuelünkben includalt Zerdar Zkender Palsanak leueleből Fel-
seged meg ertheti, ki ellen hogy nekünk tovább való tufakodásunk és vara-
kozásunk lehessen, ennyi hadaknak raitunk való sörnyű pusztítása, és utol-
so veszedelemtől való felelmünk nem szenved. Mi azert Felsegedtől egész
országul (holot az major pars mind ennyi haboruságok közöttis conflual-
van egygút vagy) és Felseged eddig való feiedelmsegetől ma örök bu-
czut veven, akarok ertefere adni Felsegednek, hogy eddig Felsegedhez mu-
tatot hűségünkkel, melyet utolsó romlásunkig érdeme feletis mutattunk Fel-
segedhez megh elegendven, sőt arra mindenkor melto tekinteti leven, ez
napfagtól fogva Erdelyhez, és Erdelyhez tartozó birodalomhoz, semmi
julsat ne prætendalya, és raita ne kapdosson, hanem tellyességgel immu-
nis legyen tőlle, maga állapottyára viselyen más gondot. Ez mellet sere-
tettel intven és kerven Fgédet, minket az mint eddig sokta volt, az sok ispo-
nyu gyalazatos sitkokkal ne illesen és ne terhellyen, mert bizony afit sem
Isten

Isten, sem ez világ előtt nem erdemlyük, holot már minekünkis szabados
mezőnk leven, arra volna materiank, pennánk, papirusunkis, hogy afit
magunkról igazan el vethetnők, és ha eddig keresztien Attyankfiat, edes
Nemsetünk romlatat nem nésitük volna, az kik között Fgéd forog, az
hatalmas Czaár kefi hadait, magunkról könnyen másua igazithattuk vol-
na, de tekintven az Istennek paranczolattyat elsőben, Principi populi tui
non maledices. Es az Aristophanes mondását; hogy sitkokkal és gyalá-
zatos sokkal versengeni, nem vitezlő férfiakhoz, hanem affonyallatokhoz
illik. Affele dolgokkal Felsegedet (ha ez után okot rea nem ad) nem ter-
helljük, sőt tanaczul adnok, Isten előtt magat meg alazván és meg ismervén,
ebbeli szerenczeiet szenvedgye czendelsen, maganal hatalmas bal, vgy mint
az hatalmas győzhetetlen Czaárral ne igyekezzek veszekedni és ennelistőb
nagyobb romlásokra, országok veszedelmere okot adni. Lam sokak az feie-
delemseget szabad akarattok szerent le tőttek, és el hattak, mint Diocletia-
nus Czaár egy kertheti való kedveiert, Carolus Magnus és Carolus Qvin-
tus, Calastromba való életre attak magokat. Bathori Sigmond is az Felse-
ged Battia, egy renden szabad akarattia szerent hatta vala el, soha nem volt
semerem senkinek is az Emberek között az üdönnek és az szeréczenek kete-
lensegének engedni. Tarcza meg az Vr Isten Felsegedet jó egesse-
gben.

Datum Claudiopoli in publica statuum & ordinum Trium Nationum
Regni Transylvaniae Congregatione, die 21. Octobris. Anno Do-
mini 1613.

Ejusdem Serenitatis Vestrae

Servitores paratissimi &
pro tempore benevoli

Vniversitas Statuum & Ord-
inum Trium Nationum Regni
TRANSYLVANIAE.

In-

Inauguratio Novi Principis.

NEm oknelkül irjak az bölcsek és tanittja az ſent iráſis, hogy ſemmi dolga az embereknek aldot és jó ſerenczes nem lehet, valamely az Vr Iſtennec jó kedvél és aldaſabol nem leſen: Mert az bizonios dolog, hogy Iſtennelkül ſemmi nem lehet, De abban valaſtas vagyon, ha kedves és jó akarattiból enged valami jót meg az embereknek, avagy kedvetlen, és gonoz artalmas vegre, boczattia ſandekokban elő az nyughatatlan elmét: Mellyet hogy az Ember meg iſmerheſſen és meg tapasztalhaffon, búkſeg lelki iſmeretiben ſtállani, Es ha Iſtentül kívánt kért valameli dolgot, ez az jele, ha jó kedvél adta és engedte ő ſent Felfege, az könnyen, és akadalynelkül leſen, nem erőſakkal, és mindenkor gonofból, jobbra, bodog állapotra fordul: Czak az után valami bűnevel eſet ne vezefſe: Viſontag ha kedvetlen akarattiból engedte meg ő ſent Felfege, ez bizonios jele, hogy akadályos bűntelen, rakva búſſavarral haboruval, és mindenkor az job állapotrol gonofbra fordul: Ez jeleknek Regulaia ſerint, könnyű meg itilni, az ki ment és eddig valo Feiedelemnek Bathori Gabornak, ha kedves és jó akarattjaból engedte volte, az Vr Iſten köztünk valo birodalmat, avagy czak ideig valo probaiert, nyughatatlan elmeienek jargalaſtra valo mezőt, és bűnenek fokafitaert gyalazatosb eſetiért emelte volt ez meltoſagra. De ha eredetir birodalmanak bizonioson meg nezhűk, titkos practikas Rakotzy Sigmondal valo czeleſe, ſegitſege az haiduſaggal valo Conjuratioia, progreſſuſſa, mingiart törvöntelenſeg, kivel ſok jóſagoknak, varaknak faluknak igaz poſſeſſorit deturbalvan, idegeneknek oſtorta, nagyob elemenetelt mondnelkül kerelſven maganak, aval czak nagy zuzavart ſerze, ſok orſagokban, negedeſſegevel nagy Feiedelmeket gyalaza, erkeke felet valo maga alitaſſal, és arra valo tekozlalſal, mindent bűntelen exhauriala, az orſagnak oly reſſe és ſegeteti alig volt, kit modnelkül valo taborazaſaval el nem puſtitot, mezőket hivi verevel feſtet, teſtekkal hiſlalt, maga ſemelieiben titkos és nyilván valo rut czelekedeti, az tenger fővenienel ſamlalhatatlanbak, az eyet az miat nappa, az napot eye töttegyakorta, és ha ezeket en, elő akarná ſamlalnő, az moſtan feljót aldot nap engemet az egen aval meg nem varhatna; oh menibeli Iſten czudalatoſok az te itiletid és meg viſgalhatatlanak az te őſuenyid az emberek ſiainak igazgatoſokban. Akkor meg ő ezeket czelekedeti vala, mi czak vakſemmel, vak itilettel lattuk azokat, és talam ſok aztis gondolta, hogy ninczen oly Iſten ki az gonofit az Emberek ſiában giúlölle, kergelſe. De moſt vehettiük eſünkbe hogy mint az halak az horoggal és az madarak az leppel ugy fogatot meg az bűn edeſſegevel, és fokaknak örök peldaia ő lehet amaz mondas ſerent. Tolluntur in altum ut lapſu graviore ruant: Az maſodik jeleis ugian ezen declaratioból meg tettzik, hogy job állapotjaból gonofbra fordita ez orſagot. Mert az dicziretes emlekezetű Boczkai Iſtuan feiedelmet, tellyes eleteben gyalaza, jó Actait reſcindala, és akkor Iſten aldaſából,

ſerzet bekeſſeget, ki alat czak maris ſegeny niomorult hazánk reſpiralvan, kedveſen kezdet vala, az ſok romlaſból eppülni, és ver ſemet venni, ki mi-helt Bathori kezében akadhata, nagy hirtelen maga és orſaga romlaſával ſenekevel fel fordita: De az minemű meſterſeggel Rakotzy Sigmondot Erdeliből ki ſinle, Sorban Vaydat Havaſaliföldeből ki kergete, moſt az Iſten nekijs, mindenek lattara azon mercekkal fizetet nyughatatlanſagert. Tanulljanak ezen tanulljanak ez vilagon levő mind kiczin és nagy Feiedelmek, mert bizony Iſten igazgattia az feiedelemſeget, propter peccata transfert regna & mutat tempora. Es felő hogy annyi ſok vezekedeſert ha ez utanis nem nyughatik, czak amaz vagion hatra, Qui amat periculum in illo peribit.

Nagyſagodnak, bizony kegyelmes Vrunk, valasztot Feiedelmünk, ki moſt ez mi ſegeny nyomorult hazáknak az Oceanus tenger habainak nagyob haborubá és ſelvezben forgo haioianak kormaniahoz allattal, ſelette nagy pldak ezek, nem leſe búkſege mezze valo historiakra, és ſok jó avagy gonoz feiedelmek exituſſara, czak ez tiſzenharom eztendő alat ezer hat ſaz felet, a mit ért és látot maga ſemcivel, bőſegeſen maganak tanulſagot vehet rollok. Nagódat mű egeſ orſagul nem czak igaz hazánk ſianak, hanem verünk tagunknak iſmerven, ez előttiſ iſtiuſagatol és többire gyermekſegtől fogva, oly állapotokba forgot, ſegeny hazánk dolgaiban, kinek ſem tanaczia, ſem tanitaſtra búkſeget nem iſmerjük. Ennyi experiétiából, mind azokban Nagód igazgato meſtere és maſknakis tanitoia lehet, hitünk és hitelünkis tellieſſeggel ollian vagyő Nagód felől ki nemzetſeget és hazaiat, tanqvá propria viſcera, Sayat teſtet, veret ugy ſannya, Sébeit ſailallya, kötőzi, orvoſollia, ideſtova hant, bomlodozot ſabadſagit, előbbi helyre rakogattia, tamogattia és meg erőſiti, romlaſit eppiti, puſtaſagit telepiti, és mint edes Attia, Annia meg bantodot ſerelmelſit kebeleben meg kerleli edesgeti és meg nyugottia.

Nagyſagodhoz azert mű ſeienkent illien jó rem iſſegben leven, az tegnapi napon valo, valaſtaſunk ſerent, ezért allattuk elő Nagódat, hogy az egeſ kerelſtien orſagokban valo jó ſokas ſerint, ma és ez oraban az Feiedelemſegre ſolenniter Inauguralluk, Az mennek földnek ſent teremptő Iſtenet ſegitſegül hivan, az tegnapi napon, valaſtaſunknak nagyob és bizoniosb erőſſegetert, Iſten és ez vilag előt Feiedelmünknek iſmeriük, valliuk és agnoſcalluk, kinek mi közöttünk orſagul és Nagód között nagyob és bizonioſſab erőſſegetert, az ſokot és moſt leiratot hűtnék formaiat ez vegre kívanniuk Nagóddal el mondatni, hogy az Nagód jó és kedves indulattia felől, hozzánk és hazaiához valo tiſta búveröl és mi közöttünkis, vizzontag Nagyſagodhoz bizonyſag legyen, az egyedül valo menybeli Iſten, bizonyſagok az ſent Angyalok, és mindennemű Seregek, hogy ez az Nagód Feiedelmi állapotia, és mi közöttünkis orſagul hűttel erőſtendő zövetſege, minden homaly és maculanelkül, oly változhatatlan igazſaggal és tökelletſeggel ſenteltek. Meliben az Vr Iſtennek ſent aldomaſabol,

bol, Nagyságoddal egyetemben sok bodog estendőig meg maradván,
mostani romlásuk és bomorúságunk nem csak el felejtetik, Sőt hosszú ideig
való bodog bekefsegeben maradhát és örvendezhet.

FORMA IVRAMENTI, IN ARTICVLIS CON-
DITIONIBVSQVE INFRA POSITIS
VTIQUE APPAREBIT.

Precatio.

Kegyelmes Vrank, és egy fivel s egy akarattal valasztott Fejedelmünk,
nagy halakatt adunk az my menybeli Istenünknek azon, hogy mind
ennyi romlas, fegyverek és tüzek között Országul Nagoddal egyetemben
meg tartvan, igaz Isteni itéletből az Fejedelemségnek semeliet változtatva,
sokaknak remelege és gondolattja kívül, az hatalmas Török Czafarnak
köztünk levő ennyi sok hadainak fűvet arra birta, hogy hazánkban meg
hagyvan bennünket, ez mai napon nemzetsegünkől és szabad valasztá-
sunkból való Fejedelmet engedet latnunk. Kiert egez országul meztan val-
hattyuk azt, hogy ma minekünk uiolag adator meg edes hazánk, uiolag
eletünk, uiolag köztünk való Fejedelemségünk, és főrnü ellensegőtől való
szabadulásunk, mellyert ha tellyes életünket haladással tölténők elis, sok ezer
ezer fánk, és meg anny nyelvünk volnais, megis soha erről, az Vr Isten-
nek eleg halakat adni nem tudnánk. De megis mint haladó fiak, ez ora-
ban latvan az Vr Istennek raitunk illyen nagy irgalmaságat, egy fivel és sa-
yal diczöityük az ő aldott fent nevet. Nagyságod ma az Vr Istentől mi
előnkben Saul után, adator mint Dávid, nagy Acház után Ezechiás, kerven
ő fent felseget azon, hogy a mint regen az fent kiralyokat az ő nepei kö-
zött, Davidot, Salamont, Ezechiást meg aldotta, aldgya és fentellie meg
Nagyságodatis, bölcselőségnek, igazságnak, és Vitezi batorfágnak lelkevel,
és tegye mindé ellensegin győzedelmese, messi országokban jó hirrel, ne-
vel dicziretels hivi között országában kedvelse, ennek az mi fegeny ha-
zánknek örökkös meg maradására és minnyaiunknak örömere, Amen.

ARTI-

ARTICVLI ET EORVNDEN
Confirmatio.

NOS GABRIEL BETHLEN, DEI GRATIA, PRINCEPS
Transsylvaniae, partium Regni Hungariae Dominus, & Sicularum Comes &c.
Memoriae commendamus tenore praesentium, significantes quibus expedit uni-
versis. Quod fideles nostri universi status & ordines trium Nationum Transyl-
vaniae, in generali eorum conventu, eisdem ad vigesimum secundum diem men-
sis Octobris, Anni Millefimi Sexcentefimi decimi tertij, praesentis, indicto,
in civitate nostra Colosvar congregati, exhibuerunt nobis & praesentaverunt,
certos quosdam infra scriptos Articulos unanimi consensu conclusos. Suppli-
cantes nobis humiliter, nos eos omnes & singulos articulos, omniaq; & singula
in eisdem contenta, ratos, gratos & accepta habentes, clementer approbare, ac-
ceptare, ratificare & conservare, atq; tam nos ipsi observare, quam per alios om-
nes quorum interest, observari facere dignaremur. Quorum quidem Artic-
ulorum tenor talis est,

ARTICVLI DOMINORVM MAGNA-
TVM ET NOBILIVM, STATVVMQVE ET ORDI-
num Trium Nationum Regni Transylvaniae, in Comitij ipforum
Generalibus Claudiopoli, ad diem vigesimum secundum Octo-
bris, indictis pari voto & unanimi consensu conclusi.

Noha minden dolgokban, az mindenható Istennek, nagy és kivál-
teppen való gondviselesse ez vilagon meg tetzik, de leg fő keppen az
birodalmoknak és Fejedelemségeknek változtatásan, az emberek között ta-
paztalható keppen hatalmas kezeinek munkalkodása nyilván mutatodik,
kicsideket naggya, nagyokat kicsid allapatra állitvan. Es miért hogy min-
najan bűnösöknek tudvan magunkat, az Istennek melyseges itéletinek
visgalásában, annak csak küzöbere sem lephetünk, vegere sem mehetünk,
kit mi okon czelekedik. Kinek sokat tűr vagj mindent meg enged, ne-
melynek ideig tűr és sullyoson bünteti, nemelynek semmit nem kedvezven
fűntelen sanyargattya, kinek visgalásának teljesegegel beket hagyvan, fent
Pal Apostollal csak azt kiáltjuk: O profunditas divitiarum & sapientiae,
quis cognovit mentem Domini? quis illi a consilijs fuit? Ez mi fegeny
nyomorult hazánknek, enyi sok haborúságnak sebes hajaitól való hanjat-
tatása után, mint az sok ideig való elős üdő, vegre sebes zaporral, vagy az
téli hidegek, tavafra nyilo kegyetlen felekkel, veti ki ő mérget, úgy min-
ketis ár viz modgyara hirtelen az mostani romlas be borita, job és tistra üdö-
ket, bekefseges ezendéseget, varvan az Vr Istentől, utanna fep szabad-
ságunknak helyere allatásával, soc ideig való bodog meg maradásunkra.

Leg elsőben penig kegyelmes Vrank Fejedelmünk, egez országul emle-
késünk arra, mi keppen ennek előtte való estendőben, az Szebeni öfveli gyű-
léskor, Bathori Gabor, akkori Fejedelmünk Nagyságodat Török Ország-
ban való budósáért proscibaltatta vala, és Articulusbanis, Complicesivel

B

egietem-

egyetembé iratta vala, melly budosafat akkoron, nem az tölle valo felelemnek tulajdonitvan, hanem mas ártalmas igjekezetnek, ingyen sem Citaltatvan, holot az Citatoria, levele által Nagyságod certificálta volt, hogy késtől volna jó modok alatt bizonyos heljen comparealni és törvent allani.

Hogy pedig oda valo jarasavalis nem hazank szabadfaga ellen, sőt nagy részéből akkori törventelensegnek meg szabaditasaért faradot és munkalodot, eleg nyilván valo bizonyfaga, hazanknak mostani szabad valasztasunk enjer, régi szabadságinknak heljere allatasa, kit ide alla expressé ki irtunk. Azert mi Országul mind harom Nemzetül akkori Nagyságod, és minden Nagyságodhoz tartozok felől valo proscriptiot, in toto & in parte Cassalljuk, invalidalljuk, és teljességgel annihilalljuk, sőt előbbi közöttünk valo tisztességes jó hireben nevében, plenarié & integré helyben allattjuk.

Hasonlokeppen az minemű nehez és ártalmas fiokkal ez előt valo gyűlésekben, Brasó városá, több benne levő Nemes Vraimmal illetetett, és proscriptatott volt: Azokat az Articulusokat, in ea parte, erőtlenne teven, ő kegielmeket minden hősza tartozokkal és complicesivel, előbbi jó hirekben nevében eppen, és minden akadály nélkül helyben allattjuk. Azon igyekezuen, hogy minden jó hazafiainak ennek utanna közöttünk valo forgodasa és jarasa, törvény uta kívül meg ne bantodgyek. sőt egy tista igazsággal, minden hazanknak szolgáluan, Attiasui berettettel nyughatsunk egymás jó akarattyaban.

Ielentők pedig oda felis, az Vr Istennek czodalatos czelekedetit, az birodalmoknak változtatásban, kiről bizonylagotttunk Isten és ez világ előt, hogy az el ment Feiedelmünk mellett, jó és gonoz beréczeiben, fottig mellere voltunk, lőttünk volnais, ha ő maga az Colosvari Tabóbol meg indulvan, Sebes varaig magat kesertetni kevanvan, az sőt ejel, kalauzi által, isonju sűrű Erdőkre seregestől nem igazitott volna, mely mjať efevezven, minden tereginknek, kinck kinck az lehetet uta, az houa tarsafagi és ismerő barati el vezettek. Noha ezt sem titkolljuk, sőt Isten gondviselesének valljuk, hogy sok nyilván valo melto okaink, keserves panašolkodásink, lehetnenek, az ő Fellegekaros, ártalmas és veszedelmes gubernalasa miat, és nem mas miat, hanem csak binten, az ő Fellege gyűléseben jutott semelyegert, és sőt bantalan, modnalkul valo czelekedetiért, jutott segény hazank ebben az sörniű romlásban. Melliet touab semmikeppen nem benevdhetven, sőt utolso veszedelemtől, és el foglalastol feltuen segény hazankat, magatulis hűtünk, ha Sebes Varaig el kesernők, fel szabaditua leuen, úgy kellett az ő Fellege semeliének renuncialvan, mas feiedelem valasztasai gondolkodnunk. Kire minek előtte rea leptünk volna, mind ennyi hadak és haboruk közöttis, hazanknak eggietlen egy sör szabadfagat, semünk előt viselven, az Libera Electionak ritula berent, harmad auagy negyed napig valo interregnumot vöttünk magunknak, és azt az údot fő Attjankfiaira, duodecim viratusra szabva, minek előtte szabad valasztasunkból, bizonyos semelj felől Voxot mondanank, az minemű Articulusokat szabadfagunk

gunk oltalmazasara irattunk, azoknak meg tartasara, Nagyságodat hűtel kötelestük. Tetzet egeš országul jó emlekezetert, és szabad valasztasunknak nagy Argumentumaert, de verbo ad verbum ide inferalnunk.

ARTICVLI ET CONDITIONES QVI BVS FVTVRS ET ELIGENDVS PRINCEPS VNA nimi consensu Trium Nationum Regni Transsylvaniæ, suum DEI benignitate inire principatum, tenere atq; tueri debeat, sitq; astrictus Iuramento.

1. Hogy minden rendeket semelj valogatás nélkül szabadon meg tart Religioiokban és annak sokot exercitiumjaba, az Articulusok tartasa beret.
2. Hazanknak mostani romlot allapattiat és az régi jó emlekezetű Feiedelmeknek dicziretes peldaiat semelőt viseluen minden uton, Elsőben is az Fenjes portához visellie olly engedelmessegel magat, hogy onat romlasa ne következék az segény Országnek. Az Keresztységgel, Romai Csarral ő Fellegeuel, és Magyar Orszaggal, az jó bomseddiagot és bekeşseget forgalmatoson meg őrizze.
3. Moldova és Hauaseli Vaidakkal, ugyan most ez Országban letekben, végezzen ollykeppé, hogy batorságosa tegye azoknak bomseddiagokkal az Ország allapattiat.
4. Tanaczokat maga melle mind az harom Nemzetből valasor: törvény, igazság, bekeşseg berető, jó lelki ismeretű emberek, kiknek tanacz adasokhoz, olly köteles legyen, hogy belső és külső Országos dolgokat, az ket Csarrhoz, vagy több bomseddi orszagokhoz valo Confederatiokat, derekas Donatiokat, és fő tisteket, ezeknek hirek nélkül, ne czelekedgyek, se ošson. Ha pedig az Tanaczok között orszagunk töruenye, szabadfaga, Decretumi ellen, valamellyik lelki ismeretű nem tekintuen, veszedelmes és ártalmas tanaczra inditana, comperta rei veritate, keduezes nélkül affele tanacz adot, proscriptiounal, és Notoriussaggal büntessen.
5. Vrak, Nemések, Keritet és Mező városok, Zekelyseg, Szassag, régi és legitimé emanalt priuilegiomokban, Donatioiokban, melljek helyben hagyattatnak, Annuentia kban, inscriptiokban meg tartatnak.
6. Az Országnek köşensegés és egyenlő akaratból valo vegezest, Articulusit, magais meg tartia, masokkalis meg tartattja, segénynek, bodognak, semelj valogatás nélkül, igaz töruent szolgáltať, az Sententiaknak executioikat nem impediálja.
7. Mint hogy mostan ennyi hadaknak ez Országban letele alatt, kellett Feiedelmet valasztanunk, köteles legyen rea, hogy az libera Electiot teljes cleteben, semmi uton nem impediálja; Az Országnek azt nem csak integré meg tartja, hanem az fenjes portarol uiolag mennel job moddal Csarral ő hatalmasagauat Athname leueller confirmaltatja.
8. Tanacz rendeknek, és Országos gyűlésekben is mindeneknek libera vo-

xot enged, mindé fele panaszokdásoknak és igazságoknak elő famlalására.
 9. Vdó leuen hozza, omnia fiscalia bona, & alios prouentus fiscales, recuperálni igyekezik, illendő modok alatt, és az Ország határait, vég hazait, tethetsege szerint, kiáltkeppé Tanacz és Ország hire nélkül nem abalienallja.
 10. Az minemű Titulust mostan Országul az Feiedelemségnek adunc, azt Ország hire nélkül nem augeallja, sem változtattja, hanem eppen Contentus leszen vele.

Illyen modok és okok alatt, Nagyságodat az utan egyenlő fiuel akarattal, az Feiedelemségre valasztuan, és solenniter inauguraluan, mostani előttünk alos főkeleges dolgokrol, az minemű Articulusokat vegeztünk, azokis rendel így következnek.

Miert hogy feiedelemséggel és annak authoritásával eddeg való feiedelmek között sokan abutaluan, az Libera Electionak lutsat el feleitven, rapinam arbitrati principatum, mingyart az törvenytelen ségre és több illetlen dolgokra, hanjat homlok mentenek, kiből iszonyu veszedelmek következet mindenkor hazanknak: Vegeztük azért, hogy az kolczos Varosoknak, tanaczoknak, Ispanoknak, Szekely és egyéb Capitanoknak, tiztviselőknék, legyen authoritasok arra, ha az Feiedelem exorbitalna, és contra Iuramentum nobis praestitum, valamit innoualna, hűtők fel szabadulva, és ősbue gyúlucn, ellene alhasanak, absq; nota infidelitatis, juxta contenta decreti.

Az el budosot Antjankfiai, kik vagy az varakban forultanak, vagy Bathori Gaborról ez Országból ki mentenek, hivatásának: az kik az országbán vadnak, nyolczad napra comparealjanak. Az Országon kívül pedig kik vadnak tizenötöd napra meg jönnek: Azonkeppen az solenne Iuramentumot az ő Nagysága hűségeben, sub amissione uniuersorū bonorū, tam mobiliū quam immobiliū, tartozzanak praestálni. Valakik it Colosvarat vadnak, mingyaraft minden haladek nélkül: Az kik pedig itt ninczenek, fekes hellicen, tizenötöd napra praestalliak. Az kik pediglen negligálnak és praestálni nem akarnak, Az Ispanok tartozzanak meg jelenteni.

Az Vduari Gyalog Capitan, Hadnagyok, vice Hadnagiok, hasólokeppen az Vegbeli és akar mely Varakbá leuő Capitanokis, legyenek oly kötelességgel, hogy Feiedelem s Ország hűségeben feiek fen allasaig szolgáljak, és senkiuel ország és Feiedelem ellen nem praesticalnak.

Az három Natio között az Vnio újtsásek és tartássek, az kitől Isten oltságet, Szekelységet, és minden rendeket, az varosi erősségbe levő Vraim, be fogadgyanak minden marhastul, és boszúsággal ne illessék, hanem egy ertelembe leuen feiek fen allasaig egymásnak szolgáljanak az Vnio szerint.

Az Baniakat, Aknakat, Harmintzadokat, ne Arendában birjanak ez után, mint eddeg, hanem bizonyos samado tistartok leuen hozza, az Tarhazban szolgáltatsek azoknak jövedelmek.

Ha az

Ha az Banjakban és Aknakban, valami fogyatkozás volna azok miatt, kik ez ideig Arendában birtak, tehát az magok költségen meg építven, azok adgyak eppen vissza az fiscus kezében.

Ez el romlot Országbán, az Feiedelem, az sok dulaft, koborlast, fosztast, meg süntetuen, udvara nepet tarcza continué maga mellet, ne az Szabokon, avagy Lakfagon, avagy Szekelységen.

Mikor az Feiedelem valamely Varosbá megyen, Az Gazdalkodas dolgában az régi mód observáltasek.

Mint hogy az Szekelység között az magok határokból és havasokrol, maior hazoktol, paztoroktol, barany dezmat, vagy tömlöt és sáitot, az régi jó szokások szerint, semmi időben az Feiedelmek samara nem sertenek, ez utanis immunitasok legienek ettől.

Az postalkodas dolgában tartássek az régi Articulus: ha leuele ninczen, semmivel ne tartozanak; Tartsat maga melle az posta ne fogadgyon, hanem az menyi ember sam az levelben vagyon, kire az Cancellaria gondviselés legyen: mert ha nevek nem leszen, az posta, őt hatt semelyt fogad melle, az kiknek posta louat, és gazdalkodast keuannak. Az posta egyférti uttyarol meg teruen, az leuelet mingyart vissza adgya.

Az sekeli Vraink Atiankfiai panaszokdának, hogy ez előt egy néhány for Feiedelem paranczollatja nélkül, Cum apparatu bellico fel ültenek, és hadban menni kezertettek, bizonyos ideig ott tartuan el boczatottak. Vegeztük hogy ennek utanna Feiedelem paranczollattya és leuele nélkül ne tartozzanak fel ülni, és taborban szállani, Excepto casu repentinæ necessitat

Mint hogy az Varosok viselik az Ország és Feiedelem terhet inkább, kit latua. nemely rend, és az tere viselet el akaruan kerülni, Nobilitattak magokat, kik miatt az Varosok nagy fogyatkozásbá volnanak, holot meg keueleduen, az segenye fizeti és viseli az terhet. Tetzik azért Országul hogy ő Nagysága ennek utanna az mező varosokon senkit ne nobilitallion. Az Capitanlagot ő Nagysága adgya.

Vegezetre noha lattuk, kegyelmes Vrunck, Országunknak feletteb való nagy romlasat, pusztulasat, és fogytkozott állapotjat: de mind azon által meg gödöluan ismet Nagyságodnak sok külömb külömb fele főkeget, az közönseges meg maradasra, meg kel segeny kölseginket és magunkatis ugyan erünk felleltis erőltetnünk. Igirünk azért Nagyságodnak kapu sam szerint, kilétz kilentz forintot, az Combustakon küuül, kiről az Articulus observáltassek: mellynek felet az jöuendő Szét Andras napjara: Az felet Vizkereft napjara igirünk Nagyságodnak be szolgáltatni: de így hogy ennek utanna ususban ne kellyen.

Az Szab Vraink Atiankfiajs az kilétz forintot, kapu sam szerint meg adgyak, és az meg irt napokra. Nagyságodnak könjörgünk vegye jo neven.

Az miképpen immar Nagyságod hittel köteleste magat, minden fiscale bonumoknak és prouentusoknak recuperálására. Könjörgünk Nagyságodnak

godnak és Országul arra Tanacziual egyetembé plena authoritatis adunk
 hogy menne hamareb azoknak recuperalasaban legye forgalmatos gond-
 viselelssel.

MInt hogy ennek elotte valo feiedelmunknek hűtös tanaczi, mind ma-
 ganak az Feiedelemnek, mind az Orságnak, mind penig nemely pri-
 uata personaknak veszedelmekre romlasokra, artalmas tanaczot at-
 tanak, ki miat főkeppen jutottunk ez főrnjü veszedelemben. Vegesitük
 azért Országul, Nagysagodnakis könjörgünk, hogy effele gonos és hamis
 tanaczokat, comperta rei veritate, erdemek ferent, iuris ordine, meg bün-
 tessen in exemplum aliorum.

MEnyi fok nyauajak veszedelmek követkestek legye reánk idegen Or-
 ságokból jöt leueleknek supprimalasa, és ez Orságtól el titkolasa mi-
 at, sullyoson errezük: Könjörgünk azért Nagysagodnak, hogy ha af-
 fele ez Orságnak bollo leuelek jönének, Nagysagod küldgye közünkben.

AZ Szekelj Vraink Attjankfiainak, az Aknarol hazok búkségere, elege-
 dendő So adafsek.

VEgeztük aztis Országul, hogy az Szekelj Attyankfiái, az ő szabadságok
 ferent, az Kiralybirakat estrendönkent meg változtathassak, ha közön-
 ségesen valamelly Kiralybiro nem terzenek; de így hogy az Vrunk ő
 Nagysága Feiedelmi Iusais meg tartassék, az Szekeljleg közöt.

CONCLUSIO.

Nos itaq; præmissa supplicatione Dominorum Regnicolarum, dicti Regni
 Transylvaniae, nobis modo quo supra porrecta, benignè exaudito & admis-
 sa, præscriptos universos & singulos Articulos, omniaq; & singula in eisdem
 contenta, ratos gratos & accepta habentes, acceptavimus, approbavimus, & ra-
 tificamus, nostrum illis consensum pariter & assensum benevolum præbuimus,
 prout acceptamus & ratificamus, & tam nos ipsi observabimus, quam per alios
 quospiam observari faciemus. Harum nostrarum vigore & testimonio litera-
 rum mediante. Datum in præscripta Civitate nostra Colofvar, die vigesima
 nona Mensis Octobris. Anno Domini. Millesimo Sexcentesimo decimo tertio,

Par literarum, Varadino in Trans-
 sylvaniam missarum.

Specta-

Spectabiles ac Magnifici, Generosi Egregij & Nobiles: Prudentes item ac
 Circumspecti, Domini Patroni, Amici & Fratres mihi semper
 observandissimi.

Servitiorum meorum addictissimam semper Commendationem
AZ Vr Isten az Nagyságtok és kegyelmetek jó Igyekezetit minden
 dolgaiban tegye szerenczésc.

AZ Nagy hatalmu sőt Veghetetlen Irgalmu felleget Attia mindenható Vr
 Isten, az mi előbeli kegyelmes Vrüknak Feiedelmünknek, Bathori Gabor-
 nak sok modnelkül valo magaviselelser, czelekedetit meg elegenden, az segeny
 hazanakis ennyi fok karvallasit, főrnjü inseget, meg sanvan, ez mai Nap, úgy
 mint Octobernek huson hetedik napja, del után 3. orakort, Varadon, Velence
 utzaban, valami legeniek által, eletének vegett vete, és így az nagy felelemnek,
 insegetis vege leven, és meg szabaditvan azokból: Az Var kapuiat az Varos-
 beli Nemességgel és benne valokkal fel vonatvan, az egeß varban minden fele
 rendet, Nemességet, fizetet nepett, Varosbeli Embert és parasztságot ezen
 eskettünk meg, hogy az varat senki fele fen allasaig meg nem adgya. Hanem
 mint hogy illien sőt veg hazat az mi Eleink és Attiánk Erdelynek lövedelme-
 ből az kereszteségnek meg maradasára epitette volt, eletünk fottaig, Erdely Or-
 ságnak meg tartjuk. Az Romai Czaárnakis pedig ő Fellegetnek, itt valo segit-
 sege né azért iött, hogy az hatalmas győzhettetlen Czaár hadanak, az vagy Er-
 dely Orságnak veteni és artani akarna, hanem inkább azért iött, hogy minden
 dolog jób moddal menyen vegbē, és az mely Confederatioia volt ő Fellegetnek
 az hatalmas Czaárral, az sőtöl meg tartassék, sőt beis nem iött volna, ha ma-
 gunk nem hittuk volna, holnap Napon Isten segitsege velünk leven, sőt rédele
 seregekkel innen az Var mellől el boczattuk őket. Nagyságtokat és ti kegyelme-
 meteket az Istenertis kerē, Nagyságtok és ti kegyelmetek az Passanak ő Nagysa-
 ganak ez kepp en adgya eleiben, és az ő hatalmassága hadait vigye ki Erdelyből,
 ő Nagysága tovább az rablas egetes ez Orságban ne legyen. Erre kiis pedig
 valami rablo ne iödn, holott ő hatalmasságának ide sohult már semmi Ellensege
 ninczen. Ez kiczin meg maradt darab Föld ne pusztulló ennelis inkább. Nagy-
 ságtok pedig és ti kegyelmetek untalan ha mi híreink leznek adgya ertefemre,
 és mindenben paranczolvan, az segeny hazanak minden erömmel tehetségem-
 mel tellies e letemben solgálni akarok. Ienő Varaban, Lippaban, és Karansebes-
 ben, Lugasba is mingyarast meg irattam, hogy imide amoda ne hailadosanak, ha
 nem ő Nagyságt az mostani Vy Feiedelmünket és Nagyságtokat allapatiok
 felől megtalalvā ő Nagyságának és kegyelmeteknekis meg maradasokra kívalt-
 keppen valo gonviselesek leßen. Isten sokaig Nagyságtokat és kegyelmeteket
 tarezza meg io egeßségben.

Datum in Varad 27. Octobris Anno Domini 1613.

Spectabilium & Magnificarum, Generosarum,
 Egregiarum & Nobilium: Prudentum
 item ac Circumspectarum Domina-
 tionum Vestrarum
 Servitor
 Andreas Götzi.

